

Beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus

Juni 2014

1. Inleiding

Dit Beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen dient als leidraad en toetssteen voor het beleggingsbeleid, de uitvoering en de beheersing daarvan. Het biedt houvast voor de lange termijn en voorkomt dat de waan van de dag gaat overheersen. Het beleid helpt ons in de communicatie en de verantwoording over het beleggingsbeleid en de uitvoering naar onze deelnemers.

2. Rol en verantwoordelijkheid van het pensioenfonds

Het fonds heeft als primair doel de deelnemers, de gewezen deelnemers, de gepensioneerden en overige belanghebbenden te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom, langdurige arbeidsongeschiktheid en overlijden. Om dit doel te bereiken, beleggen we de premies die werknemers en werkgevers inbrengen, waarbij we ons baseren op onze beleggingsbeginselen:

- Het fonds wil op lange termijn een rendement realiseren dat wat betreft niveau en schommelingen optimaal aansluit bij de gewenste mate van zekerheid en waardevastheid van de uitkeringen.
- Als lange termijn belegger kan het fonds beleggen in producten die niet direct te verkopen zijn en daarvoor een extra rendement opleveren.
- De ontwikkelde financiële markten bieden geen ruimte om via actieve beleggingskeuzes extra rendement te behalen, in die markten bestaat daarom een voorkeur voor zgn. passief beheer.
- Er wordt alleen belegd in beleggingsproducten die het fonds zelf begrijpt en kan uitleggen.
- Door verantwoord te beleggen wordt uitdrukking gegeven aan de maatschappelijke betrokkenheid van het fonds, daarbij wordt bewust rekening gehouden met de invloeden van milieu-, sociale en corporate governance factoren.
- Risicoanalyse en risicobeheersing spelen een belangrijke rol in de opstelling en uitvoering van het beleggingsbeleid.

3. Waarom is maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk

Vanuit rentmeesterschap voelt het fonds een maatschappelijke betrokkenheid om verantwoord en fatsoenlijk om te gaan met de aan ons toevertrouwde middelen. Die verantwoordelijkheid gaat verder dan puur rendement. Dat betekent dat PFAB ernaar streeft die middelen niet alleen aan te wenden om te exploiteren, maar ook om te investeren. Dit ook vanuit de overtuiging dat verantwoord beleggen de invulling van ons primaire doel versterkt.

Het fonds vindt dan ook dat activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen moeten bijdragen aan verantwoorde, stabiele en goede beleggingsresultaten. Deze doelstelling is gestoeld op de volgende overtuigingen:

- **Verantwoord beleggen loont:** wij zijn ervan overtuigd dat de factor duurzaamheid van invloed is op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen en dat deze invloed in de toekomst steeds groter wordt.
- **Geen goed en stabiel rendement op de lange termijn zonder duurzame ontwikkeling:** wij zijn ervan overtuigd dat, gezien de wijze waarop nu wordt omgesprongen met de aarde en het natuurlijk kapitaal, aandacht voor duurzame ontwikkeling noodzakelijk is om ook op lange termijn goede en stabiele beleggingsresultaten te behalen.
- **De sturende kracht van geld:** wij zijn ervan overtuigd dat - binnen de kaders van de opdracht om te zorgen voor een goed en bestendig pensioen voor onze deelnemers - via de sturende kracht van onze beleggingen een positieve bijdrage aan duurzame ontwikkeling kan worden geleverd.

4. Waarop richten wij ons

Het fonds wil via de beleggingen en door het uitoefenen van onze invloed als aandeelhouder en klant een positieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling en voorkomen dat negatief wordt bijgedragen aan vrede en veiligheid in de wereld.

A. Positief bijdragen

Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die tegemoet komt aan de behoeften van de nu levende generaties, zonder die van toekomstige generaties in gevaar te brengen. Vanuit de opdracht om een zo goed mogelijk langjarig rendement te realiseren tegen zo laag mogelijk risico, zal het fonds voor een deel van de beleggingen zoeken naar een positieve maatschappelijke bijdrage die past in het totale risicoprofiel van het pensioenfonds. Hierbij richten wij ons op de volgende thema's:

Vastgoed en gebouwde omgeving

Het fonds wil gebruik maken van de kennis en kunde van de eigen sector en zoekt in samenspraak met deelnemers naar manieren om maatschappelijk verantwoord beleggen zorgvuldig en baanbrekend te implementeren in de beleggingen in vastgoed en de gebouwde omgeving.

Herstel van vertrouwen in de financiële sector en de pensioensector

Alle schakels in de financiële keten gaan gepaard met kosten en (regelmatig) kortetermijnbelangen die niet per definitie in lijn zijn met het langetermijnbelang van onze deelnemers. Als partij in de financiële sector aan het begin van de keten willen we bevorderen dat de financiële sector een doelmatig middel is voor het realiseren van het primaire doel van het fonds. Ook willen we bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de financiële sector en de pensioensector. Beheerste beloningstructuur speelt hierbij een belangrijke rol.

Overige thema's

Het is onze inschatting dat klimaatverandering en energie en schaarste van water en andere grondstoffen materiele duurzaamheidsfactoren zijn voor onze beleggingen. Bijdragen aan oplossingen voor hieraan gerelateerde vraagstukken kunnen dan ook positief doorwerken.

Ook worden deze thema's geïntegreerd in de beleggingsactiviteiten met als doel het verbeteren van het risico-rendementsprofiel van onze beleggingen

B. Voorkomen van negatieve bijdrage

Controversiële wapens

Om te voorkomen dat met de toevertrouwde middelen negatief wordt bijgedragen aan duurzame ontwikkeling en vrede en veiligheid in de wereld, wenst het fonds niet te beleggen in ondernemingen die direct betrokken zijn bij de productie van en/of handel in controversiële wapens. Dit zijn wapens die op grote schaal leed (kunnen) toebrengen en gericht zijn op burgers, dan wel vooral slachtoffers aan burgerzijde maken. Hieronder verstaat het fonds nucleaire, biologische en chemische wapens, clusterbommen, anti-personeelslandmijnen en munitie met verarmd uranium.

Milieuvervuiling, corruptie en mensenrechtenschendingen

Namens het fonds worden ondernemingen aangespoord om hun gedrag te veranderen als dat een duurzame, houdbare wereld ondermijnt. Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van ernstige milieuvervuiling, corruptie of mensenrechtenschendingen, dan zal dat gedrag moeten veranderen. Zo niet, dan neemt het fonds afscheid van de betreffende beleggingen.

Gesanctioneerde landen

Het fonds belegt niet in staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie, wanneer deze zijn gericht op het land zelf of op de zittende regering en een wapenembargo betreffen of betrekking hebben op een situatie van grove en systematische schending van de rechten van de mens, of wanneer sprake is van de mogelijke inzet van controversiële wapens.

5. Principes voor uitvoering

Om vanuit rentmeesterschap op een verantwoorde manier om te gaan met de aan ons toevertrouwde middelen, spreekt het fonds zijn uitvoerders en andere dienstverleners erop aan dat zij binnen de randvoorwaarde van acceptabele uitvoeringskosten namens het fonds de volgende activiteiten uitvoeren:

A. Integratie van duurzaamheidsfactoren in beleggingsbeslissingen en -activiteiten

De risico's én kansen die materiele duurzaamheidsfactoren met zich meebrengen, moeten bewust worden meegewogen in alle beleggingsprocessen en -activiteiten, met als doel het verbeteren van het risico-rendementsprofiel van onze beleggingen.

B. Optreden als actief eigenaar

Het stemrecht is een van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Wij verwachten van onze uitvoerders en andere dienstverleners dat zij van dit recht gebruik maken en namens het fonds stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

Ook verwachten wij dat zij gebruik maken van instrumenten zoals de dialoog met ondernemingen en marktpartijen en het voeren van juridische procedures. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan verbetering van de kwaliteit, duurzaamheid en continuïteit van ondernemingen en markten.

C. Uitsluiten

Het fonds sluit ondernemingen en andere entiteiten uit waarvan is vastgesteld dat zij door hun gedrag of activiteiten duurzame ontwikkeling, het functioneren van markten en vrede en veiligheid in de wereld ondermijnen. Onze uitvoerders en andere dienstverleners voorkomen dat zij namens het fonds in deze entiteiten beleggen. Wij aanvaarden dat het voorkomen van onverantwoorde beleggingen - binnen marges - rendement kan kosten.

D. Zoeken naar beleggingen waarmee we bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken

Uitvoerders en andere dienstverleners worden geacht te zoeken naar beleggingen met een positieve maatschappelijke bijdrage die passen binnen ons risicoprofiel. Bij gelijke risico-rendementskarakteristieken, dienen zij te kiezen voor beleggingen met de grootste positieve maatschappelijke bijdrage. Duurzaam vastgoed en gebouwde omgeving zien we hierbij als belangrijk speerpunt.

E. Verantwoording

Wij verlangen van onze uitvoerders en dienstverleners dat zij jaarlijks inzicht geven in de wijze waarop zij namens het fonds invulling hebben gegeven aan maatschappelijk verantwoord beleggen. De prestaties op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen zijn mede bepalend voor de totale beoordeling van hun prestaties.

6. Transparantie en dialoog

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering en verantwoordt zich hierover naar de deelnemers.

Het fonds is transparant over maatschappelijk verantwoord beleggen en zal jaarlijks publiekelijk rapporteren over de activiteiten en resultaten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Ook beleid en uitsluitingenlijsten zijn publiek beschikbaar via onze website.

Het fonds hecht grote waarde aan de mening van deelnemers en zij worden geconsulteerd bij periodieke updates van het beleid en bij andere ontwikkelingen die bepalend kunnen zijn voor de invulling van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Aldus vastgesteld 11 juni 2014 te Culemborg,

W.J. Boot

W.M. Parênt

Voorzitter

Vicevoorzitter